

2021-23 CIRCWASTE–hanke uudelleenkäytön edistämiseksi

Osahankkeen loppuseminaari, Mikkeli 6.-7.11.23

Katja Viberg, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

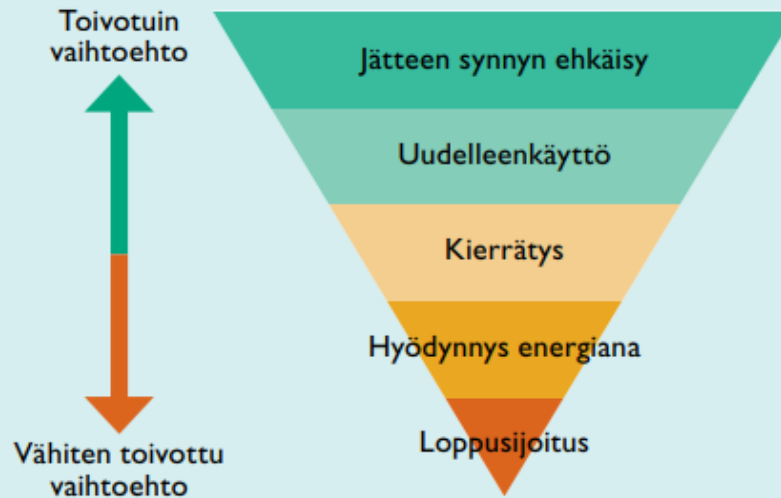
materiaalikiertoon.fi

Käytä uudelleen ja uudelleen!

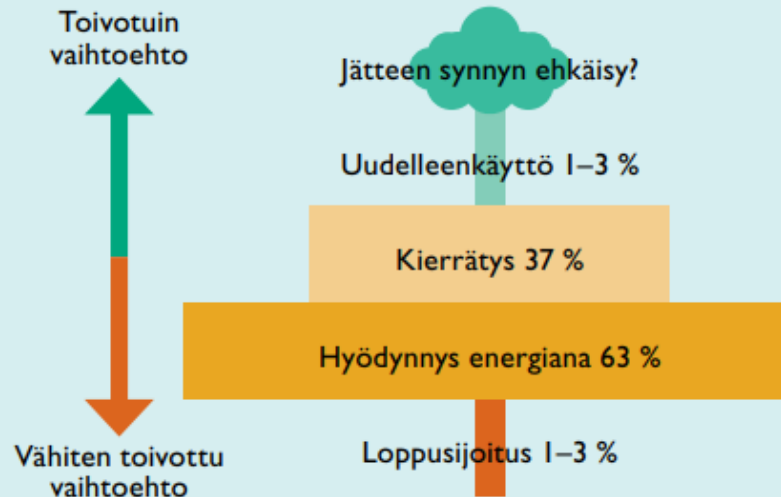
Viisainta on uudelleenkäyttää tavarat sellaisenaan
ja siinä tarkoituksessa mihin ne on alunperin tehty!
Viedään korjauskelvottomat tavarat lajitteluun jäteasemalle!

Perinteisen jätehierarkian etusijajärjestys
painottaa jätteen synnyt ehkäisyä.

Jätteiden hyödynnys energiana pitäisi olla viimeisiä
keinoja, mutta todellisuus on toinen.

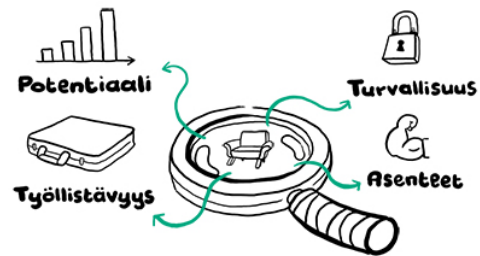

Uudelleenkäyttö kunniaan

Nykyään uudelleenkäytetään ehkä 2% tavaroista.
Mahdollisuus olisi tuoteryhmästä riippuen 15-50%.

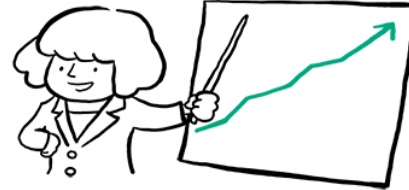

Kierrätys-
keskus

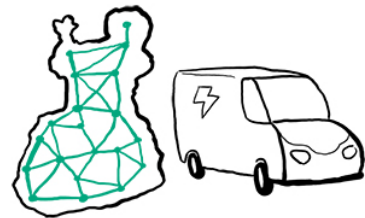

Tutkimus
ja tieto

Uudelleenkäyttö 2035

Tavoitteet, seuranta
ja rahoitus

Kattava ja
toimintavarma
verkosto

Laatu,
päivitettävyys
ja korjattavuus

Circwaste, uudelleenkäyttö 2021-2023

Circwaste: Valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteiden toteutumisen tuleminen

- Uudelleenkäyttötoimijoiden verkostot Euroopassa, selvitys
- Uudelleenkäyttötoimijoiden verkoston perustaminen Suomeen
- Laatuasiat uudelleenkäyttökentällä
- Uusien uudelleenkäyttöpisteiden perustamisen konsultointi

Mitä uudelleenkäyttötoimijat haluavat?

Uudelleenkäyttöverkostoista tehty kansainvälinen tutkimus

Verkoston tärkeitä tehtäviä:

- Lobbaus
- Yhteistyö
- Tapaamiset/tapahtumat
- Laadun parantaminen
- Hallinnointi ja rahoitus

Lähde:

https://www.kierratyskeskus.fi/tietoa_meista/hankkeet/circwaste - kohti kiertotaloutta

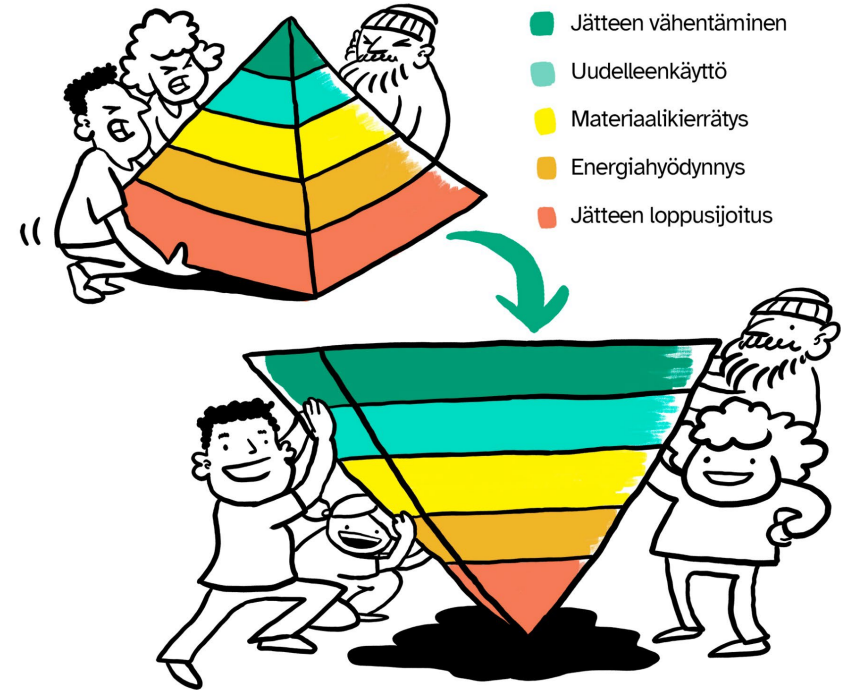
Uudelleenkäyttötoimijoille lähetetty alustava kysely

RENET

Uudelleenkäyttöverkosto

Uudelleenkäytön kuperkeikka!

RENET Uudelleenkäyttöverkosto tekee työtä parantaakseen uudelleenkäyttöalan toimintaedellytyksiä. Uudelleenkäyttöratkaisut, kuten korjaus, kunnostus ja käytettyjen tavaroiden myynti, ovat olennainen osa kestäväää kiertotalousyhteiskuntaa.

circwaste

LIFE15 IPE FI 004

RENET
Uudelleenkäyttöverkosto

Circwaste-hanke saa EU:lta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaaleissa esitetty sisältö edustaa kuitenkin ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista EU:n komissio ei ole vastuussa.

Tapahtumat

Miksi tärkeitä?

Verkoston toiminnan ydin! Koska alla olevia asioita

verkostojäsenet kaipaavat:

- **Yhteistyö:** kokeilut, projektit, yhteistoiminta.
- Verkoston **koulutus**, yhteinen **viestintä**.
- **Tiedon ja taidon** jakaminen.
- **Verkostoituminen** alan toimijoiden kesken.

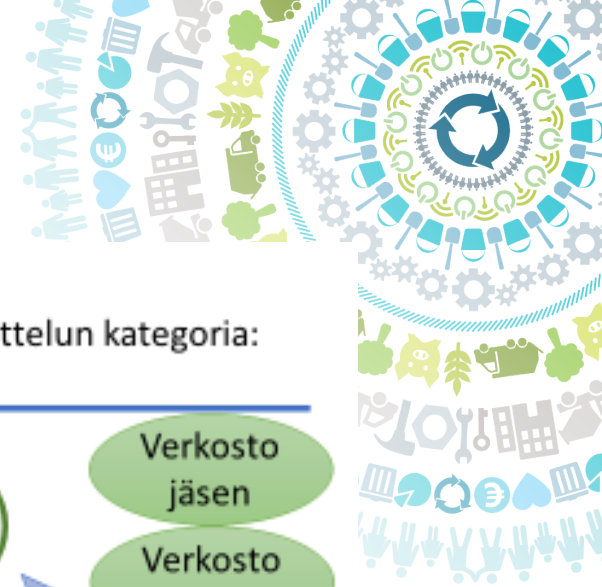
Hankkeen aikana järjestetyt seminaarit

- 28.4.2022 - **Kick off**
- 22.11.2022 – **Uudelleenkäytön aika on nyt!**
- 25.4.2023 – **Uudelleenkäytön kevätpäivä**
- 7.11.2023 – **Uudelleenkäytön syysseminaari**

Laatuajattelun kokonaisuus

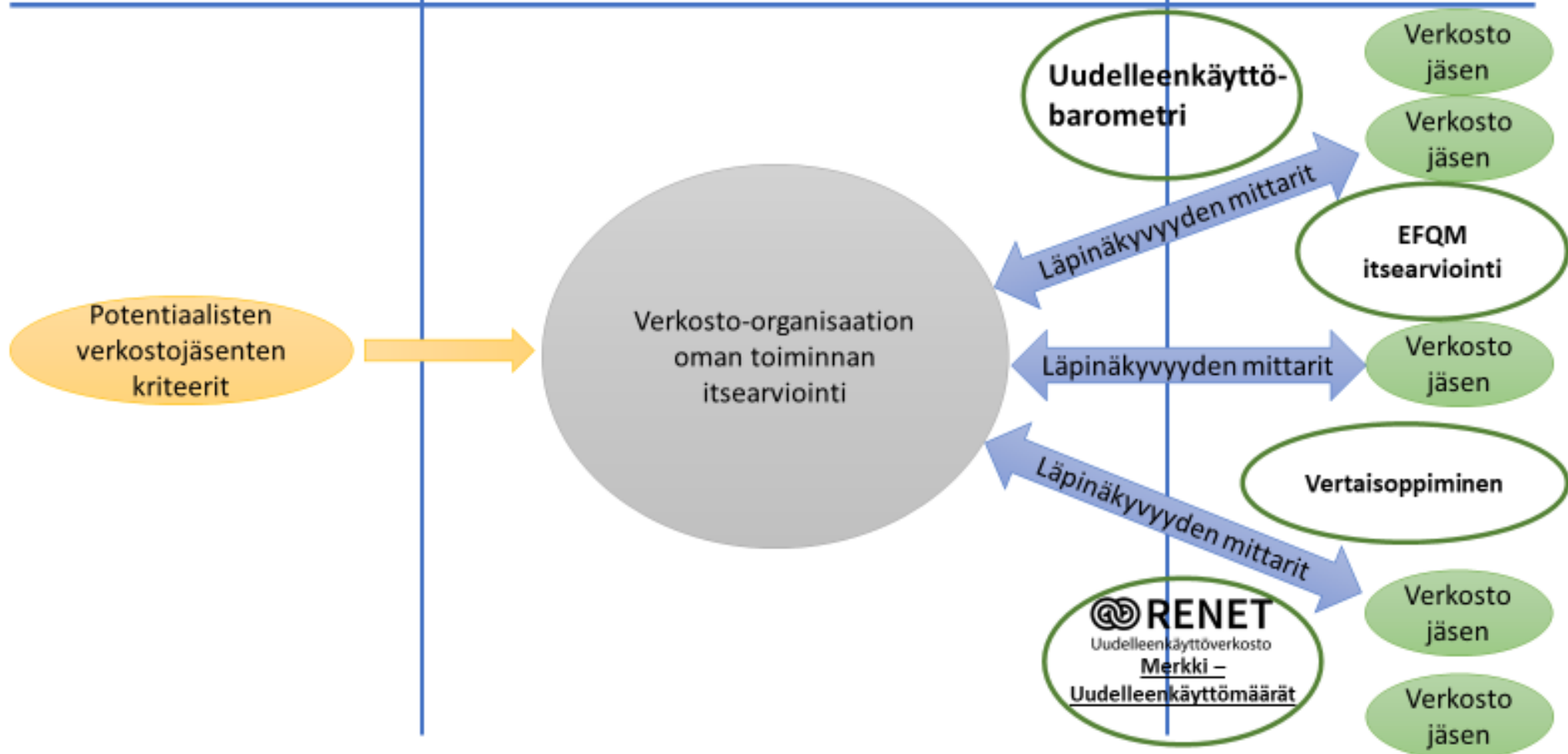

RENET - laatuajattelun kokonaisuus

Laatuajattelun kategoria:
Jäsenysshakemus

Laatuajattelun kategoria: **Organisaation oma toiminta**

Laatuajattelun kategoria:
Jäsenet

Uudelleenkäyttöbarometri

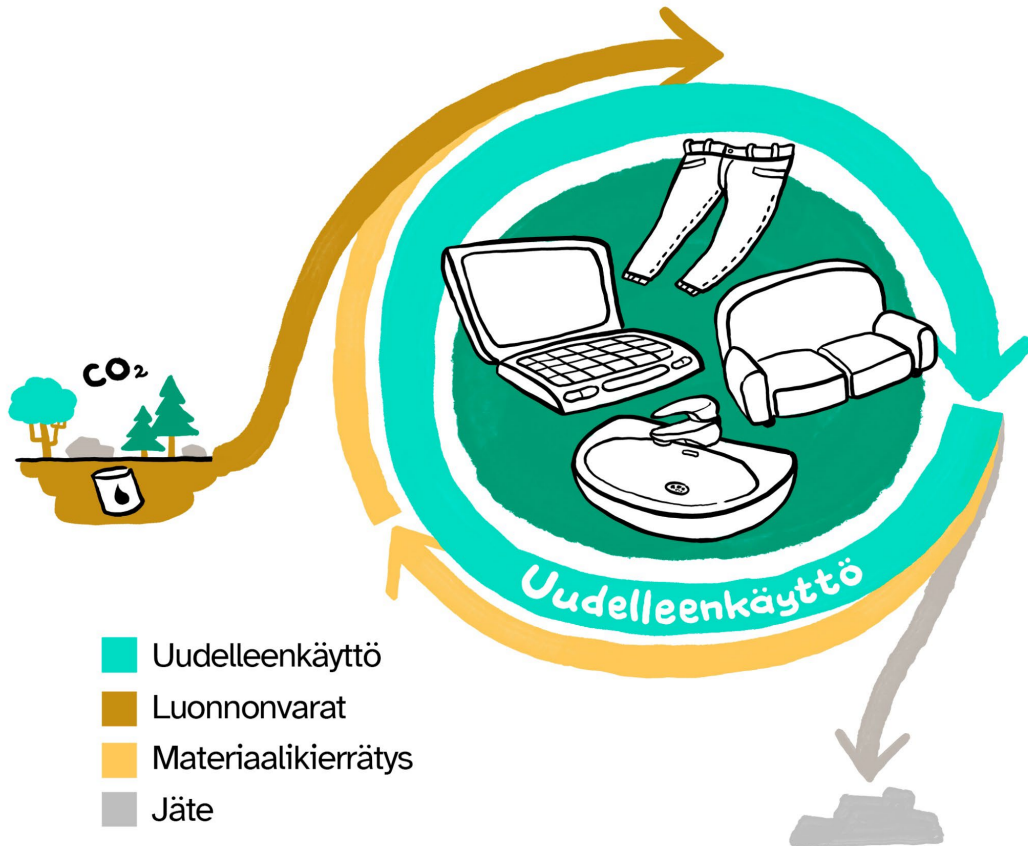
Miksi?

- Yksimielisyys siitä, että tarvitsemme lisää ymmärrystä uudelleenkäyttöalan nykytilasta, jotta kykenemme tehokkaammin viestimään alamme vaikutuksista yhteiskuntaan ja lobbaamaan päätöksentekoa uudelleenkäytön etujen mukaisesti. **(alustavan kysely, RREUSE kv-tutkimus, keskustelut, tapahtumat, työryhmät yms... kaikissa sama viesti)**
- Näiden tarpeiden ja tunnistettujen indikaattorien ympärille on rakentunut uudelleenkäyttöbarometri
- Uudelleenkäyttöbarometri kokoaa tietoa yhteen alastamme, ja RENET julkistaa tilastollisia tuloksia kuvaamaan alan nykytilaa verkkosivuillaan www.renet.fi.
- **Neljään osa-alueetta:** organisaatiotiedot, sosiaalistaloudelliset kysymykset, ympäristö, ja laatu/ammattitaito/koulutus.

-> Lisää myöhemmin tänään

Ympäristösäästölaskenta

Uudelleenkäyttö säästää luonnonvaroja

RENET

Uudelleenkäyttö-
verkosto

RENET-uudelleenkäyttöverkoston jäsenorganisaatio

Esimerkki Yritys

on vuonna **2022** säästänyt

10 000 kg kiinteitä luonnonvaroja ja

2 000 kg hiilidioksidipäästöjä

myymällä yli 250 000 kpl tuotteita uudelleenkäyttöön.

circwaste

LIFE15 IPE FI 004

RENET
Uudelleenkäyttöverkosto

Konsultoinnit

Mitä?

- Konsultoimme kymmentä toimijaa uusien uudelleenkäyttöpisteiden perustamiseen liittyen.
- Keskustelut osoittivat, että kenttä on hyvin, hyvin laaja ja jokainen tapaus on täysin omanlaisensa.
- Konsultoinneissa todettiin erityisen tarpeelliseksi se, että **meillä oli taustallamme verkosto, jonka toimijoiden ja toimintojen pariin saatoimme ohjata kehitystyötä tekevät ihmiset.**

Kenelle?

- Hankkeessa verkostojäsenille tai potentiaalisille jäsenille.

Miten?

- Konsultoiva aloituskeskustelu → Järjestimme osana konsultaatioita useita vierailuita ja yhdistimme mahdollisesti yhteistyöstä kiinnostuneita tahoja toisiinsa → Palauteen kerääminen.

Hyöty ja käyttö?

- Konsultoivat keskustelut paketoitiin itsearvioinnin ja vertaisoppimisen konseptiin jäsenpalveluiksi.

Laatulinnan tornit:

- Vertaisoppimistreffit
- Itsearviointi
- Luonnonvarasäästölaskenta
- Uudelleenkäyttöbarometri

Oppilaitosyhteistyö

Opinnäytetyöt: 6 kpl.

- Metropolia, HAMK, LapinAMK, Turun AMK

Kurssiyhteistyöt - 4 kpl HAMK ammattikorkeakoulu

Yht 164 opiskelijaa

- Reuse positioning and branding
- Reuse digital marketing expression
- Reuse content laboratory
- Principles of sustainability.

Projektityöt

- Palvelumuotoilun Design sprint
- Verkoston nettisivut
 - Jäseneksi tulemisen prosessi
 - Laatu-merkki & RENET brändi

Projektitoimisto Heiga (opiskelijat)

- Luonnonvarasäästölaskurin yhdistäminen kotisivuille

Uudelleenkäyttöön kelpaavien tuotteiden ohjaus jätevirroista takaisin käyttöön

Rami Yilmaz

Työn aiheena on:

- Selvittää kuntien ja kuntayhtymien jätehuoltoyhtiöiden tämän hetken tilanne ja tulevaisuuden suunnitelmat yhteistyömahdollisuuksista uudelleenkäyttötoimijoiden kanssa
- Selvittää, miten kuntien ja kuntayhtymien jätehuoltoyhtiöiden jätteiden uudelleenkäytönprosessit toimivat
- Kartoittaa jätteiden uudelleenkäyttöön ohjaamiseen liittyviä teknisiä ratkaisuja

Työ koostui kolmesta vaiheesta:

- Kyselytutkimus: KIVO (Suomen kiertovoima oy), 33 jätelaitosta (8 vastausta)
- Asiantuntijahaastattelut: Kyselytutkimuksen vastauksien perusteella (4 haastattelua)
- Teknisten ratkaisujen kartoitus: Kyselytutkimus, haastattelut ja kirjallisuus/netti/tietokannat

Haastattelujen perusteella:

- Jätehuoltoyhtiöiden kannalta uudelleenkäyttökelpoisten tuotteiden tunnistaminen ja jätevirroista poisohjaaminen kallista ja vaikeaa
- Jätehuoltoyhtiöillä on jätteiden uudelleenkäytönprosesseja
- Suurin osa jätehuoltoyhtiöstä tekee yhteistyötä muiden tahojen kanssa jätteiden uudelleenkäytön suhteen
- Jätehuoltoyhtiöillä on halukkuutta edistää jätteiden uudelleenkäyttöä

Tulokset

Arvioi kuinka hyvin pystytte tällä hetkellä **tunnistamaan** uudelleenkäyttökelpoisen tavaran näissä kategorioissa:

[Lisätietoja](#)

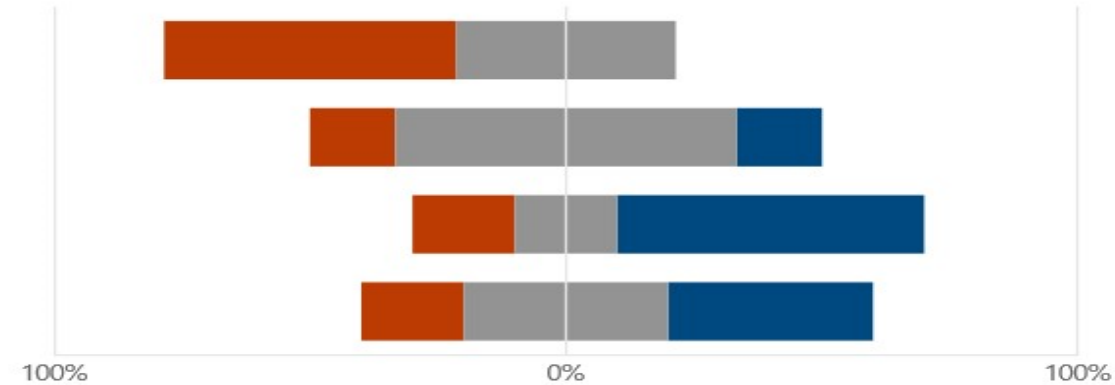
Hyvin Tyydyttävästi Huonosti

Tekstiilit

Huonekalut

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet

Rakennustarvikkeet ja -materiaalit

Arvioi kuinka hyvin pystytte tällä hetkellä **erottamaan/ohjaaman pois** uudelleenkäyttökelpoisen tavaran jätevirroista näissä kategorioissa:

[Lisätietoja](#)

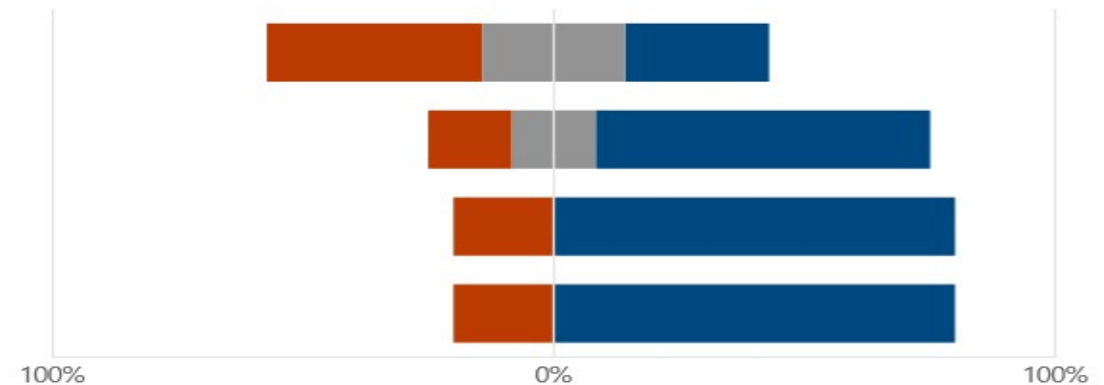
Hyvin Tyydyttävästi Huonosti

Tekstiilit

Huonekalut

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet

Rakennustarvikkeet ja -materiaalit

Uudelleenkäytön esteet ja mahdollisuudet

Mervi Voutilainen, LAMK

- Opinnäytetyön aiheena oli selvittää uudelleenkäytön esteitä ja mahdollisuuksia lainsäädännön ja kuluttajien mielikuvien näkökulmasta
- Tutkimuskysymykset olivat, miksi kuluttaja ei osta tai myy uudelleenkäytettyjä tuotteita sekä mitkä asiat saivat kuluttajan lisäämään uudelleenkäytettyjen tuotteiden ostamista ja myymistä. Verkkokysely yli 700 vastaajaa.
- Uudelleenkäyttöalaaan liittyvästä lainsäädännöstä työssä kuvattiin jäte-, vero-, kuluttaja- sekä tekijänoikeuslainsäädäntöä.
- Kuluttajien käsityksiä aiheesta puolestaan selvitettiin määrällisellä internetkyselyllä, jolla tavoiteltiin laajaa vastaajajoukkoa.
 - uudelleenkäytön **ympäristövaikutukset ovat vastaajille tärkeitä.**
 - Vastaajat valitsevat käytetyn tuotteen uuden sijaan, **kuitenkin vain jos** hinta on erityisen edullinen tai tuotteen kunto uutta vastaava.
 - **halukkuus maksaa** erityisesti uudelleenkäyttöpalveluista ei vastaa palveluiden todellisia kustannuksia.
 - Tuloksia tarkasteltaessa **tulotason** mukaan oli havaittavissa, että alhaisempaan tuloluokkaan itsensä määritelleen vastaajat ovat valmiita maksamaan käytetyistä tuotteista enemmän kuin korkeampaan tulotasoon kuuluvat.
- Erityisesti **tuotteiden turvallisuuteen ja puhtauteen** panostamisella on mahdollisuus lisätä kuluttajien halukkuutta uudelleenkäyttöön ja näin parantaa alan organisaatioiden liiketoimintamahdollisuuksia.

Circular Economy Implementation into the Clothing and Household Textiles in Finland

Trang Dang, HAMK

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305088151>

- opinnäytetyön yleisenä tavoitteena on löytää ratkaisuja **tekstiilialan** tuottajille ja vähittäismyyjille, kunnille ja voittoa tavoittelemattomille organisaatioille materiaalien säilyttämiseksi käytössä ekosuunnittelun, uudelleenikäytön ja kierrätyksen avulla.
- Lisäksi siinä kuvataan, miten suomalaiset kuluttajat hyväksyvät käytetyt tuotteet – mikä motivoivia ja mikä estää tuotteiden uudelleenikäytön vakiintumista.
- Kyselytutkimus kuluttajille ja haastattelut sidosryhmille
- Yhteenveto:
 - **Lainsäädännön muutoksia tarvitaan**
 - Markkinoinnin vahvistaminen, lisäkoulutus, toimintojen kehittäminen (etenkin korjaus ja kunnostus)
 - Yhteiskunnallisten yritysten **tukeminen yhteiskunnan taholta**
 - Onnistumisista oppiminen muualta maailmasta
 - **Laaja-alainen yhteistyö tuottajista käyttäjiin**

Alueellinen selvitys uudelleenkäyttötoimijoiden saavutettavuudesta

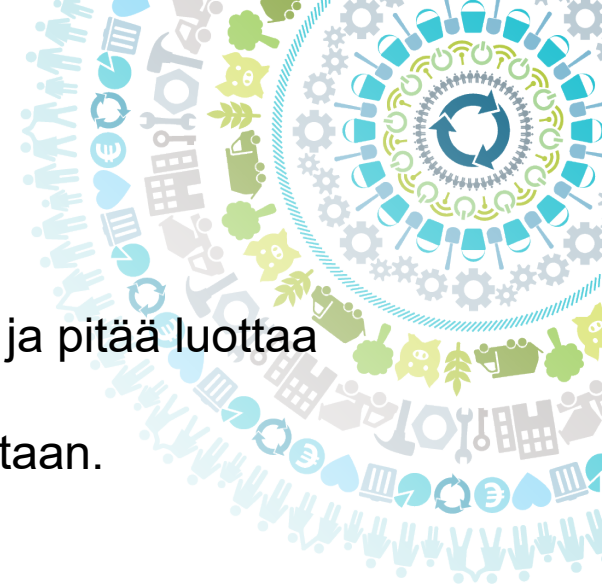
Niina Lampiaho ja Laura Luusua, LAMK

Tulokset

- **Opinnäytetyön ensimmäinen tutkimuskysymys oli: “Miten uudelleenkäyttötoimijoiden palvelut ovat saavutettavissa opinnäytetyössä valituilla alueilla?”**
 - Kuntien vastauksien perusteella kuntalaisten etäisyydet uudelleenkäyttöpalveluihin ovat suhteellisen lyhyet ja toimijoiden vastauksien perusteella palveluita on saatavilla samalla toiminta-alueella hyvin. Toimijoiden kyselyssä jäi puuttumaan etäisyydet uudelleenkäyttöpalveluihin.
- **Toinen tutkimuskysymys oli “mikä on kuntien rooli uudelleenkäyttöpalveluiden tarjoamisessa ja toteutuksessa?”**
 - Tutkimuksessa kävi selkeästi ilmi se, että kunnissa koettiin, ettei kunnilla ole lakisääteistä vastuuta uudelleenkäyttöpalveluiden tarjoamisessa tai toteuttamisessa. Uudelleenkäyttötoimijoiden kyselyssä nousi esille toive kunnan aktiivisemmasta roolista uudelleenkäyttöpalveluita kohtaan.
- **Kolmas tutkimuskysymys oli “mitkä ovat uudelleenkäyttösektorin suurimman haasteet?”**
 - Kuntien vastauksissa koettiin suurimmiksi haasteiksi asenteet, kannattavuus ja muut. Toimijoiden kyselyssä suurimmaksi haasteeksi nousivat kannattavuus, kustannukset ja asenteet. Lisäksi kyselyssä nousi kuntien ja toimijoiden yhteisenä suurena haasteena esille verotus.

Johtopäätöksiä & verkoston tulevaisuus

Verkoston rakentamisesta ja yhteisestä laatuystävällisyydestä

- Verkoston rakentaminen vaatii PALJON aikaa ja keskustelua, ei liikaa kiirettä ja pitää luottaa prosessiin.
- Avoimin mielin ja valmiina vaihtamaan kurssia ja luopumaan omista ajatuksistaan.

Verkoston tulevaisuus: riippuu paljon muutamasta seuraavasta vuodesta. Perustukset on nyt tehty, mutta talo on vielä rakentamatta. Aktiivinen yhteiskunnallinen verkostoituminen ja vaikuttaminen tavoitteena: Uudelleenkäytön pyöreä pöytä

Hankkeita haussa:

- Uudelleenkäytön aika on NYT!, EAKR
- Sanottavaa uudelleenkäytöstä, Nessling-säätiö

Pohdintaa

Yhteiskunnallisesta muutoksesta

- Uudelleenkäyttö hiljalleen valtavirtaistumassa ja bisnestoimijat löytävät uudelleenkäytön.
- Nykyisillä uudelleenkäyttötoimijoilla verkostot ja asiantuntemus, jota ei kannatta muutoksessa hukata → Ratkaisuna verkostoituminen ja yhteistyö.
- EU aloitti uudelleenkäyttödatan keruun hankeaikana. Verkosto auttaa tiedon keruuta alasta. Tämä on tärkeää tavoitteiden asettamiseksi ja alan kehittämiseksi

Pohdintaa

Uudelleenkäytön järjestämisestä

- Pienestä osasta uudelleenkäyttökelpoista tavaraa on jo nykyään suht helppoa tehdä bisnestä
- Osalla tavarasta on **myyntiarvo**, mutta myynnillä juuri ja juuri katetaan logistiikan, lajittelun ja hinnoittelun jne kulut -> tämä toiminta tarvitsee yhteiskunnalta tukia ollakseen kannattavaa ja kehittyvä
- Lisäksi on tavaraa jolla on **käyttöarvo**, mutta ei juuri myyntiarvoa enää → Nämäkin syytä pitää käytössä.
- Tulevaisuudessa **uk-bisnestä** voi tehdä isommasta osasta kuin nykyään (ekodesign), mutta varmasti nuo kaksi muuta luokkaa pysyy → Tarkoittaa että uudelleenkäytön kunnollinen organisoiminen tarvitsee yhteiskunnan tukea.
- Nykyään tuet tulee lähinnä työllistämisen tukien kautta, tulevaisuudessa tuet voivat olla muutakin
- Uk tarjoaa paljon monenlaista työtä → Tulevaisuuden ala, johon kannattaa satsata (rahaa, ohjausta, koulutusta jne)

Linkkejä:

www.renet.fi

Selvitys eurooppalaisista uudelleenkäyttötoimijoiden verkostoista:

[https://www.kierratyskeskus.fi/files/17402/FINAL_REPORT - Research study on developing re-use networks in Europe.pdf](https://www.kierratyskeskus.fi/files/17402/FINAL_REPORT_-_Research_study_on_developing_re-use_networks_in_Europe.pdf)

Edelläkävijä kunta on uudelleenkäytön osaaja, Circbrief:

https://issuu.com/suomenymparistokeskus/docs/final-online_2023-10_circbrief_fi_uudelleenkaytto

Blogikirjoitukset:

Tuotteiden uudelleenkäyttö kunniaan, Ratkaisuja-blogi, SYKE:

[https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Ratkaisujablogi/Hanna Salmenpera ja Katja Viberg Tuottei\(65502\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Ratkaisujablogi/Hanna_Salmenpera_ ja_Katja_Viberg_Tuottei(65502))

Uudelleenkäyttö on nerokasta!, CircBlog, CIRCWASTE:

[https://www.materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Circblog/Uudelleenkaytto_on_nerokasta\(62006\)](https://www.materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Circblog/Uudelleenkaytto_on_nerokasta(62006))

CIRCWASTE-hankkeen Layman raportti:

https://issuu.com/suomenymparistokeskus/docs/circwaste_kiertotalous-nyt_layman-raportti

Kiitos!

